

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for Bichon Frisé



Versjon 1

Gyldig t.o.m. 01.01.2019



**Norsk
Kennel Klub**
HUNDEEIERNES ORGANISASJON



Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Generelt	3
Rasens historie; bakgrunn og utvikling	3
Overordnet mål for rasen	4
Rasens populasjon.....	5
Populasjonsstørrelse	5
Gjennomsnittlig kullstørrelse	5
Bruk av avlsdyr	5
Innhenting av avlsmateriale fra andre land	6
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	6
Prioritering og strategi for å nå målene.....	6
Helse	6
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen	6
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter	6
Forekomst av reproduksjonsproblemer	7
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	7
Prioritering og strategi for å nå målene.....	8
Mentalitet og bruksegenskaper	8
Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden	8
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	8
Prioritering og strategi for å nå målene.....	8
Atferd.....	8
Atferdsproblemer.....	8
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	9
Prioritering og strategi for å nå målene.....	9
Eksteriør.....	9
Eksteriørbedømmelser	9
Overdrevne eksteriørtrekk	9
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	9
Prioritering og strategi for å nå målene.....	9
Oppsummering	9
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål	9
Plan for videre arbeid i klubben	10
Vedlegg.....	11
Avelsetiske retningslinjer.	11

Innledning

Klubbens styre fikk i oppdrag av NKK å lede utarbeidelsen av RAS. Styret hadde flere møter hvor innholdet i RAS ble diskutert, og en plan for utarbeidelsen ble lagt. Styret knyttet til seg eldre oppdrettere i rasen, og sammen har vi innhentet opplysninger som skulle til for å beskrive populasjonen i Norge, og for å identifisere problemområder i rasen. Deretter laget styret et utkast som ble grunnlaget for diskusjon med klubbens oppdrettere på et oppdrettermøte på Letohallen 12.10.2013. Vi ønsket med dette å inkludere alle parter i utarbeidelsen slik at RAS vil bli et dokument alle kan stille seg bak. Etter oppdrettermøtet i oktober ble RAS bearbeidet på nytt av oppnevnte komité og sendt ut på høring til klubbens oppdrettere/medlemmer.

Generelt

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

Bichon Frisé, tidligere kalt Bichon Tenerife, er en liten hund som kommer fra Middelhavsområdet. Den tilhører bichon-familien som stammer fra barbet-hunden, en middels stor vannspaniel. Barbet-hunden er også forgjenger til andre raser, blant annet puddelen.

Bichon-familien omfatter rasene Bichon Frisé, Bichon Havanaise, Bichon Bolognese og Malteser.

To andre raser er også ofte nevnt som medlemmer av bichon-familien; Løwchen og Coton De Tulear. En del oppdrettere av Løwchen mener imidlertid at hunden var etablert som selvstendig rasetype for så lang tid tilbake at den ikke kan sies å ha sterk tilknytning til bichon-familien. Coton de Tulear synes derimot ut fra undersøkelser av bakgrunnshistorikk å være mer beslektet med bichon-rasene.

Når det gjelder Bichon Frisé antas det at spanske sjømenn tok med seg denne hunden til den største av Kanariøyene, Tenerife. Derav kommer dens tidligere navn; Bichon Tenerife. Siden fulgte hunden sjøfarere tilbake igjen til det europeiske kontinent, hvor den etter hvert ble en kjæledegge for spanske og italienske adelsmenn. Under den franske invasjonen av Italia på 1400-tallet tok franskmennene med seg hunden som krigsbytte. Dette viser hvor umåtelig populær denne hunden var. Den levde et sorgløst liv hos adelen ved det franske hoff.

Toppen av rasens popularitet var under Henry III (1574-1589). Han ville være sammen med sine hunder hele tiden og fikk laget en kurv som han kunne henge rundt halsen for å bære dem med seg mens han skjøttet sine kongelige plikter.

De fornemme damer og herrer ved hoffet ble smittet av kongens idé og bar også sine hunder med seg, gjerne i en liten kurv som de hadde rundt halsen. Noen hundreår senere var det imidlertid slutt på det søte hoffliv. Under den franske revolusjon (1789 – 99) led adelens skjødehunder den samme skjebne som adelen selv, de ble avlivet i hopetall. Nå avtok bichonens popularitet. Den ble forvist til gatene hvor den reiste sammen med gjøglere og sirkusgrupper og utførte forskjellige triks, eller den streifet rundt gatelangs. Men fremdeles gledet den alle som kom i dens vei med sitt livlige temperament og morsomme måte å være på. Det er ikke overraskende at soldater som returnerte fra kampene ved fronten under første verdenskrig brakte hundene med hjem som kjæledegger.

Etter krigen fikk imidlertid franske og belgiske oppdrettere øynene opp for potensialet til denne lille, skøyeraktige hunden og det ble en kontrollert avl av rasen. Madame Bouctovagniez, president i den franske miniatyrhund klubben, skrev i 1933, i samarbeid med belgiske venner, en standard for Bichon Tenerife.

Det er blitt fortalt at leder for standard-komiteén, Madame Nizet de Leemans, i 1933 hadde et møte med rase-entusiaster hvor der foregikk en heller opphetet diskusjon angående navnet på den nye hunderasen. Til slutt utbrøt Madam Nizet: " Hvordan ser hunden ut" Det ble svart at hunden var krøllete

i pelsen. " Vel", sa Madame Nizet," da må den hete bichon á poil frisè" (den krøllete bichonen). – Hunden ble i 1934 offisielt godkjent av FCI under dette navnet som en fransk/belgisk rase.

I 1956 kom rasen til USA med de franske innvandrerne herr og fru Picault. Her ble etter hvert rasen for alvor populær. En profesjonell handler og internasjonalt kjent hundedommer, Frank Sabella, holdt i 1969 en demonstrasjon i hvordan han ville fremvise en Bichon Frisè på utstilling. På et seminar holdt av den amerikanske Bichon Frisè klubben viste han hvordan han ville bade, føne, børste og klippe hunden. Istedenfor en noe rufset og krøllet hund, presenterte Frank Sabella en rund, myk, pudderkvastliknende skjønnhet med myke linjer og med sorte øyne og nese som kontrast til det hvite.

I 1973 ble rasen godkjent av den amerikanske kennelklubben.

Til England kom de første bichonene i 1974. Disse var importert fra Amerika.

Til Norge kom de første bichonene i 1977 fra England via familien Robinson. Det var Leijazulip Danielle og Leijazulip Philippe. Danillelle og Phillipe ble parret og banet veien for rasen i Norge. De fikk blant annet datteren Perito White Mystic, som ble parret med Tresilva Don Azur. Disse fikk to avkom, Ch Sankt Obri Snøhvit og Ch Sankt Obris Chivas. Dette var rasens start i Norge. To hunder som har vært med å prege rasen fram til slik den ser ut i dag er CH Kynismar Buggy Malone og CH Sergant Pepper From Ligray, begge importert fra England.

I de 36 årene den har vært i Norge har hunderasen blitt veldig populær. Det blir i dag registrert ca. 400-500 hunder hvert år.

Overordnet mål for rasen

Vi ønsker å avle frem rasetypiske, friske, glade og velfungerende hunder, som er til glede for sine eiere og veltilpasset i dagens samfunn.

Rasens populasjon

Populasjonsstørrelse

Det registreres ca 400 - 500 hunder per år. Dette har vært stabilt de ti siste årene.

Antall valper født og registrert:

2008: tisper 224, hanner 256 (importer tisper 4, hanner 5)

2009: tisper 198, hanner 180 (importer tisper 2, hanner 1)

2010: tisper 197, hanner 224 (importer tisper 10, hanner 5)

2011: tisper 143, hanner 178 (importer tisper 6, hanner 3)

2012: tisper 210, hanner 200 (importer tisper 4, hanner 4)

Antall kull

2003: 83 kull

2004: 103 kull

2005: 97 kull

2006: 97 kull

2007: 104 kull

2008: 118 kull

2009: 91 kull

2010: 109 kull

2011: 82 kull

2012: 96 kull

Gjennomsnittlig kullstørrelse

Gjennomsnittlig kullstørrelse er 4 valper. Dette har vært stabilt de siste 10 årene.

Innavlsgrad

Innavlsgrad for rasen de siste fem år:

2008: gjennomsnittlig innavlsgrad 2,043 %

2009: gjennomsnittlig innavlsgrad 2,776 %

2010: gjennomsnittlig innavlsgrad 1,430 %

2011: gjennomsnittlig innavlsgrad 2,00 %

2012: gjennomsnittlig innavlsgrad 1,9 %

Bruk av avlsdyr

Matadoravl betyr gjentatt bruk av samme hund. Dette skjer som regel på grunn av popularitet og/eller manglende tilgjengelighet på andre hunder. Konsekvensen av matadoravl er at

mange hunder i neste generasjon er i slekt med hverandre. Det vil derfor øke faren for innavl i en rase. NKK's anbefaling er at en hund ikke bør ha flere avkom enn tilsvarende 5 % av antall registrerte hunder i rasepopulasjonen i en 5 års periode. For vår rase vil det si at et avlsdyr bør ha maksimum 100 avkom etter seg. Dette gjelder også utenlandsregistrerte avlsdyr som brukes i Norge.

Hanner:

For hanner anbefaler vi å følge NKK's anbefalinger i genetikk, avl og oppdrett, 5 % regelen.

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

For 10 år siden var de fleste avlshunder hentet fra Finland og England. I den senere tid med åpne grenser hentes avlsmateriale fra hele verden, hovedsakelig fra Europa. Rasen har mange importører som gjør at vi har en vid genpol.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Vi ser at rasen ligger med en gjennomsnittlig innavlsgrad på ca 2%.

Langsiktig mål: Holde innavlsgraden stabilt nede.

Vi ser at rasen har en stor genpol.

Langsiktig mål: Opprettholde en stor gen pool.

Prioritering og strategi for å nå målene

Oppdrettere må være sitt ansvar bevisst når det gjelder å holde den gjennomsnittlige innavlsgraden i rasen på anbefalt nivå. Her må alle ta sin del av ansvaret. Styret/avlsrådet vil være behjelpelig med å beregne denne for alle rapporterte ønsker om parring. Man oppfordrer samtidig oppdrettere om å tilegne seg denne kunnskapen, og å velge avlsdyr med dette i tankene. Man vil også ha en gjennomgang av denne beregningen på oppdrettermøter fremover. Videre vil styret/avlsrådet inkludere innavlsgrad i kullrapporteringen og gjennomsnittlig innavlsgrad vil bli inkludert i årsrapporten.

Helse

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

I helhet er rasen sunn og frisk.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Innen rasen forekommer øyediagnoser som katarakt, PRA, RD og feilstilte øyehår (distichiasis/ektropiske chillier).

Forekomster av arvelige øyesykdommer:

2008: 93 lyste hunder

89 hunder fri

4 med katarakt: 3 ant.sut.l og 1 kortikal

2009: 120 lyste hunder
114 hunder fri
6 med katarakt: 3 ant.sut.l og 3 kortikal

2010: 112 lyste hunder
101 hunder fri
11 med katarakt: 6 ant.sut.l og 5 kortikal

2011: 126 lyste hunder
122 hunder fri
4 med katarakt: 1 ant.sut.l og 3 kortikal

2012: 99 lyste hunder
93 hunder fri
6 med katarakt: 2 ant.sut.l og 4 kortikal

I løpet av en femårsperiode er 550 hunder lyst, vi har 15 ant.sut.l og 17 katarakt.

Vi gjør oppmerksom på at noen av disse hundene er lyst gjentatte ganger gjennom 5 års perioden.

Det forekommer rennende øyer på rasen. Vi kan ikke med sikkerhet si hva som forårsaker dette.

Patellaluksasjon er et relativt kjent problem innen rasen. Det har hittil ikke vært mulig å registrerer antall tilfeller.

HD forekommer i liten grad, og er ansett som et mindre problem for rasen, da det er en liten og lett hund.

For rasen forekommer det hudproblemer/allergi.

Forekomst av reproduksjonsproblemer

Rasen har ikke reproduksjonsproblemer.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Langsiktige mål for å bekjempe øyensykdommer:

Rasen har pålagt øyenlysning for å få registrert valper i NKK. Attesten må ikke være eldre enn 12 måneder.

Henviser forøvrig til anbefalingene til norske autoriserte øyenlysere

<http://www.vetnett.no/autorisert-oyelyser>

Langsiktig mål for å bekjempe patellaluksasjon:

Håper å få en oversikt over patellastatus via det nye registreringssystemet i NKK.

Langsiktig mål for å bekjempe hudproblem/allergi:

Oppfordre oppdrettere til å avle med forsiktighet på hunder med hudproblem/allergi.

Prioritering og strategi for å nå målene

Klubben har satt i verk tiltak for å registrere øyensykdommer via NKK.

Klubben har tiltak for bekjempelse av patallaluksasjon ved at det anbefales kjent patellastatus før parring

Mentalitet og bruksegenskaper

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

Liten, glad og kvikk hund med livlige bevegelser.

Bichon Frise regnes som en selskapshund, og de fleste valper blir derfor solgt til familier som ønsker seg akkurat det. Dette er ofte mennesker med liten eller ingen tidligere erfaring med hund. Gode familiehunder må være vennlige, åpne, tolerante og trygge. De blir ofte utsatt for velment feilbehandling, og dette må de tåle uten å bli nervøse eller aggressive. De bør heller ikke ha en for sterk kjønnsdrift, da dette ofte kan føre til oppførsel eiere synes er vanskelig å kontrollere. Vi vil konkludere med å si at familiehunder er den kategori hund som er mest etterspurt, og hvor det forlanges ekstra god mentalitet.

Rasen krever mye pelsstell.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Målet er å opprettholde en rase med de nevnte egenskaper.

Prioritering og strategi for å nå målene

Man ønsker å utelukke nervøse, aggressive og skye hunder i avl. Det er derfor viktig at oppdrettere og hannhundeiere vurderer sine avlsdyr nøye med tanke på dette.

Atferd

Atferdsproblemer

Atferdsproblemer hos hunder er en av de største årsakene bak avlivning og omplassering. Man ser også at atferdsproblemer hos hund varierer med rase, og man kan derfor si at atferd er arvelig. Hvor stor arvbarhet atferd har varierer med hvilken atferd vi har med å gjøre. Hundeaggresjon, stress og nervøsitet er atferd man ikke ønsker i rasen, men som man vet kan forekomme.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Siden disse atferdsproblemene har ganske høy arvbarhet, anbefales at hunder med atferdsproblemer ikke brukes i avl.

Man ønsker å ha fokus på å avle familiehunder som er robuste nok til å tåle litt velment feilbehandling, og som fungerer godt i dagens samfunn.

Man vil også ha fokus på at høyt hormon og/eller stressnivå kan øke sjansen for at hunder utvikler aggresjon.

Prioritering og strategi for å nå målene

Oppdrettere og hannhundeiere oppfordres til å vurdere sine avlsdyr nøye med tanke på atferdsproblemer og utelate dem fra avl der det forekommer. Man håper med dette å kunne redusere atferdsproblemer til et minimum.

Eksteriør

Eksteriørbedømmelser

Hunder som vises i ringen i dag er stort sett typisk for rasen innenfor rasestandarden; en liten glad og livlig hund uten de store overdrivelser.

Det skal være en hund med hodet stolt båret, med mørke, livlige og uttrykksfulle øyne. De tre sorte punktene anses som særdeles viktig. Helheten anses som viktig.

På grunn av pels og klipp er det vanskelig å bedømme størrelsen, og vi ønsker derfor dommerne velkomne med målebånd i ringen.

Viser forøvrig til rasestandarden:

www.nkk.no

Overdrevne eksteriørtrekk

Vi kjenner ikke til noen overdrevne eksteriørtrekk som kan føre til helseproblem på rasen.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Som vi ser rasen i dag er den nær opp til standarden. Vårt mål er å motarbeide ekstreme eksteriøre ytterligheter, og bevare den i overensstemmelse med rasens standard.

Prioritering og strategi for å nå målene

Oppfordre oppdrettere til hele tiden å avle fra gode, sunne, rasetypiske individer.

Oppsummering

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

Vi ønsker å avle frem rasetypiske, friske, glade og velfungerende hunder, som er til glede for sine eiere og veltilpasset i dagens samfunn.

Vår første prioritet er øyne, hvor avlsdyr må være øyenlyst for at valpene skal kunne bli registrerte.

Klubben har også krav til kjent patellastatus før hundene går i avl.

Klubbens motto: Det skal være sunt å være vakker.

Plan for videre arbeid i klubben

Klubbens mål er at Ras dokumentet gjøres tilgjengelig for alle medlemmer og evalueres hvert år på årsmøtet.

Hvert 5. år setter styret sammen en komitè som får ansvar for revidering av klubbens RAS-dokument.

Vedlegg

Avelsetiske retningslinjer.

Alle avlsdyr skal være øyelyst. Øyelysningen skal ikke være eldre enn ett år.

Alle avlsdyr skal ha kjent kneleddstatus, undersøkelse til grunn for attest skal være tatt etter at hunden fylte ett år. Ingen kombinasjon skal overskride 0-1. Innavlsgraden skal ikke overskride 6,5.

Tisper:

Tisper skal ikke parres før fylte 20 måneder. Ingen tisper skal føde valper etter at de er 7 år. Anbefalt valpekull er maksimum 4, dispensasjon mot veterinærattest kan bli gitt for det 5 kullet. Ingen tisper skal ha med enn 2 keisersnitt. En tisper anbefales å ha en løpetid mellom hvert kull. En tisper kan ha to påfølgende kull, men skal da før neste parring ha et opphold på ca 13. måneder.

Valper:

Alle valper skal selges med NKK's kjøpekontrakt, være registrert i NKK, ID-merket, vaksinert og ha helseattest.